

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 60. ANUL XI.

Telegrafu'le este de doua ori pe se-
ptimana: joi' si Dumineca. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditu-
rile; pe afara la c. r. poste, cu lan-
ga'ta, prin scrisori francate, adresate
intra espeditura. Pretulu' prenumerati-
unei pentru Sabiu este pe anu 7 fl. v. a.
car' pe o jumtate de anu 3 fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu an
8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a.
Pentru prin. si tieri straine pe anu 12 fl.
pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Sabiu 18 Iuliu, 1863.

Inscratiile se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere
mici, pentru doua ora cu 5 1/2 cr. s
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v.

Dieta transilvana.

Siedinti'a VII, tinuta Luni in 15/27 Iuliu
1863.

Inceputulu la 10 1/4 ore dimineti'a. Presidiulu ordinariu.
Membrii de fatia 96.

Protocolulu siedintiei premerse se citeste unguresce,
germanesce si romanesce, si dupa cate-va reflexiuni: din
partea d. Branu de Lemény, ca nu nevenirea membriloru
magiari, ci comunicarea presiedintelui despre acest'a s'a luat
spre sciintia, — a Br. de Rosenfeld, ca propunerea Esc. Sele
de eri sa se formuleze asi'a: ca simplu ori cu motivare sa
se ia la protocolu?, — a d. Puscaru, ca la nevenirea mem-
briloru magiari din caus'a nelegalitati' dietei sa se adauge
„din caus'a presupusa“ (angeblich), — a d. Mog'a, ca A-
brudului sa i se dea numirea legala: liberu regiu privilegiatu,
— a d. I. Balomiri pentru numele Mateiu Nicol'a, nu Nico-
laus Mathé, si a propunerei densului din siedinti'a premerse,
ca sa se citeasca numele regalistiloru, — a Br. de Rosenfeld,
ca n'a disu nevirea, ci numai ivirea defectuosa, necompleta
a fratiloru magiari, — iar a dlui Branu de Lemény, totu in
acestu punctu, — a d. Gaitanu, ca sa fia protocolu conforme,
— a d. C. Schmidt, care interpeleza: ca ce dispositiuni s'au
luatu pentru membrii neveniti la dieta in restempu preste 8
dile?, — in fine iar a d. Puscaru, ca dupa § 73 sa se
priimesca la protocolu motiunea lui de eri, — protoco-
lulu e verificatu.

C. Schmidt intraba pentru concediele deputatiloru,
care trecu preste 8 dile; Presiedintele declara, ca acelea le
va propune casei la tempulu seu.

Presiedintele comunica, ca la p. n. mandatu
alu Mai. Sele missiunea de regalistu a Eppului D. Hainald
au espiratu. (Bravo! de tote partile.)

Apoi se citescu numele regalistiloru, dupa cumu ceruse
dep. I. Balomiri in siedinti'a decursa.

Presiedintele intraba, ca dupace alegerile Pres-
iedintelui si ale Vicepresiedintiloru s'au imp'initu, pe ce cale sa se
asterna Maiestatii Sele?

Reg. de Rosenfeld e pentru o comisiune, ce sa
elaboreze reprezentatiunea; dep. Rannicher crede, ca
acest'a sa se faca prin buroulu dietei, — ceea ce se si prii-
mesce, espunendu presiedintele, ca conceptulu re-
presentatiunei la tota ntemplarea se va aduce la cunoscentia
casei.

Acumu se trece la alegerea protocolistii-
loru, si dupa ce se finesce votarea, urn'a se preda unei
comisiuni compuse din dd. Schnell, Eitel Mog'a
si Dr. Vasiciu, cari intr'o camera laterala cerceteza
scrutiniulu; assemenea se face si la alegerea verificatoriloru
stenogrammeloru, alegendu-se in acesta comisiune dd. Szan-
tsali, Constantinu Ioann, Dr. Wachter si
Birthler. — La alegerea verificatoriloru de protocolu se
nasce o mica desbatere, ca fi-va de lipsa a alege o comis-
siune deosebita, ori verificatorii stenogrammeloru sa verifice
pe rendu si protocolu? Pentru parerea d'antaiu e An-
gialu, Mitr. Conte Siuluti, Puscaru,
Lemény, Gull, Popea, Gaitanu, br. Frieden-
fels si Gavriilu Manu, — cu putna modificatiune
a pareriloru sele, si asi'a se enuncia opiniunea dep. G. Manu:
ca sa se alega pentru verificarea protoco-
leloru unu comitetu de 12 membrii din dieta.

Assemenea se decide si pentru comitetulu petitiuniloru
pentru rare ambele presiedintele le recuira pre mem-
brii a aduce voturile ga'ta in siedinti'a urmatore.

Apoi suinduse E piscopulu Br. de Siagun'a
pe tribuna, aduce motiunea cea din siedinti'a II, in privintia
adresei in urmatoriulu cuventu.

Cuventulu Eppului Siagun'a

din Siedinti'a dietala din 15/27 Iuliu 1863.

Inalta Cassa! Innain'e cu 11 dile mi-amu fostu luat
libertate de a me insinua pentru o motiune de respunsu in
forma de adresa la p. n. rescriptu regescu alu Maie-
statii Sele, ce ni s'au procelitu in siedinti'a dietala din 16
Iuliu a. c. —

Inalt'a Casa a binevoitu a incuviintia insinuatiiunea mea.
Astadi e tempulu acel'a, candu dupa ordinea dilei amu sa facu
motiunea acest'a. Sciti Dloru! ca ne sta innainte o proble-
ma marétia, o problema grandiosa, pen'ru-ca ni-au venitu in
parte-ne inceputulu revificarei, inceputulu re'noirei edificiului
constitutiunalu alu patriei nostre. Eu voiu pe scurtu, dar cu
ata'ta mai completu si lamuritu, a me esprima cu cuvintele
marelui barbatu de statu romanu Cicerone in privintia problemei
nostre. si dicu, ca problema nostra este, a revifica, a re'noi
si a intineri constitutiunea cea avitica a patriei nostre dupa
cerintiele tempului de fatia; prin urmare problema nostra
este, a edifica: „templum sanctitatis, amplitudinis, mentis,
consilii publici, caputu urbis, aram sociorum, portum omni-
um gentium, sedem ab universo populo transsilvaniensi, con-
cessam uni ordini.“ Insa pote fi, ca cine-va va gandii, cum
ne potemu noi apuca de repararea, de revificarea constitui-
unei celei vechi a patriei nostre? dupa-ce suntemu in
midiloculu unei fortune, ce se ivesce si s'au ivitu de vr'o
calti-va ani incoce pe orizontulu politicu alu patriei. Cum
potemu sa ne apucamu de o astfelu de intreprindere mare,
candu ne aflamu in midiloculu unoru noiri infricosiati, ce
s'au latitu asup'ra cerului politicu alu patriei; cum potemu sa
mai gandimu la o reparare, la o re'noire a edificiului con-
stitutiunalu alu patriei, candu constitutiunea vechia a patriei
se afla tocmai in tr'unu astfelu de periculu, ca si o naia in mid-
loculu valuriloru unui oceanu mare. La antai'a privire s'aru
vede, ca intr'o assemenea obiectiune aru fi ceva, aceea adica,
ce s'aru pote dice, ca are o fiintia mare si tare. Toti sun-
temu, Dloru! fiii unei'a si aceleiasi mame, ai unei patrii.
Caci se afla pareri felurite, acest'a inca nu nimicesce fiintia
adeverului si fiintia pusatiunei nostre celei adeverate. Eu,
Dloru! sum petransu de aceea, ca sa urmamu dupa vocea
patriei, dupa vocea interesseloru nostre celoru de tote dilele;
sa urmamu dupa vocea Imperatului si Marelui nostru Principe
si sa ne apucamu de lucrare cu devis'a: recta tueri viribus
unitis! si innainte, Dloru! innainte! acest'a sa ne fia
devis'a cea de capetenia! Innainte, Dloru! pen'ru-ca lu-
crandu noi cu unu patriotismu curatu generalu, pen'ru-ca lu-
crandu noi cu o judecata defecata, cu unu caracteru corectu
si nepetatu, vomu innainta, si toti aceia, cari inca se indo-
iescu a lua parte cu noi dimpreuna la intreprinderea faptei a-
cesteea — fatale asi'a dicendu — mane poimane ii vomu vedé, ca
impreuna cu noi voru lucra. — Un'a e maic'a, Domn loru! si
toti suntemu fiii aceleia, si nu e cu potintia, ca se fia cine-va
care aru lucra in contr'a vointiei maicei sele. —

Ce se atinge de mine, Dloru! me rogu odata pentru tot-
deun'a, sa nu me judecati nici dupa nationalitatea, nici dupa re-

ligiunea, de carea me tinu, ci sa me judecati dupa patri'a mea si patriotismul meu, si-mi voi da tota silintia, ca cu totu privilegiu ca unu patriotu sa me aretu nepetatu. De aceea multiamescu provedintiei ceresci, carea a desceptatu in Maiestatea Sea Imperatulu si Marele nostru Principe acele convictiuni si acele tendintie, care noi prealamuritu le aflamu in hartiele Maiestatii Sele serbatoresce emise dela 20 Oct. 1860. pana la 15 Iunie 1863. Santu e Dloru! si de totu santu aceea, ce dice Maiestatea Sea Imperatulu in manifestulu Seu din 20 Octobru 1860, ca adica candu s'a suitu pe tronulu protoparintiloru sei. n'au aflatu pace, n'au aflatu ordine buna, nu numai in tierile sele ereditarie de dincolo si dincoace de Leith'a, ci asiá dicendu mai tota Europ'a a fostu turbure. Si fiinduca dupa natur'a stárei de atunci, ceea ce pe scurtu se póte exprima, ca adica amu fostu intr'unu rebelu intestinu, n'a potutu Maiestatea Sea mai intiepleiesce sa lucre, decátu sa concentreze tota puterea gubernarei in manile Sele, si fara partinire de natiuni si fáre cautare la religiuni socotindu-ne, precum au avutu totu dreptulu de a ne socoti, ca pre supusii Sei, au enunciatu tocmai candu tota puterea a concentrat'o in manile Sele, ide'a cea marétia si principiulu ce-lu cerea spiritulu seculului, adica principiulu egalitatii.

Subtu astfelu de gubernare centralistica, precum sciti toti, Dloru! s'au desvoltatu elementele unoru institutiuni comune organice, ce taia nu numai in vietia unei classe din societate, ci in tote clasele, din care consta unu stat, o tíera si provincia. — Spiritele cu ajutoriulu lui Ddieu s'au asediatu, si Mai. Sea vedindu, ca popórele Sele se asiédia cu gandurile si convingerile loru politice, voi sa introduca o gubernare lignita pentru toti, pentru mari si mici, pentru bogati si seraci, va sa dica pentru toti factorii unui stat. Insa, Dloru! fiindca lucrurile maniloru omenesci nu pot fi duravere pentru totdeun'a in form'a loru, ci essentia lucrurilor maniloru omenesci póte remané, dar form'a adeseori debuie sa se schimbe; astfelu vedemu ca a lucratu si Monarchulu si Marele nostru Principe in politic'a, in diplomati'a Sea fatia cu tierile si provinciele Sele; cáci in manifestulu Seu din 20 Octobru 1860. promite, ca totu in dia'a aceea va emite popóreloru Sele nisce legi fundamentale, pe care apoi are sa se bazeze in forma constitutiunala dreptulu tieriloru in mare si in micu. De aceea, deca vom lua in consideratiune diplom'a Maiestatii Sele din 20 Octobru 1860., vom afia intr'ens'a, ca antaiu Maiest. Sea se declara innaintea tieriloru si provinciiloru Sele, ba innaintea Europei intregi, ca va sa fia unu Imperatu constitutiunala, radica form'a monarchica din tierile Sele de preste Leith'a, le da constitutiune, radica pentru tierile Sele dincóce de Leith'a gubernarea absolutistica si le da indereptu constitutiunea avitica, cea vechea, — dar apoi inca si o alta constitutiune, a trei'a prochiama Mai. Sea, care constitutiune sa lege in forma adevrata tote provinciele si tierile Sele pe bas'a sanctiunei pragmatice. Acést'a surprinde pre mai mult; pre mine, inse, ca pre unu Ardeleanu nu me surprinde; cáci in sanctiunea pragmatica subscreisa pentru Ardealu sta lamuritu, ca Ardélulu sta in legatura indisolubila si inseparabila fatia cu celelalte provincie si tieri ale Maiestatii Sele. Cumu am spusu mai innainte, form'a inseparabilitatii, legatur'a aceea, ce era intre tier'a nostra si celelalte tieri s'a radica prin constitutiunea data in 20 Octobru 1860, adica prin diploma, si respicata prin punctulu alu doilea alu aceleia, form'a se schimba si se da o forma noua. In privintia formei acestei noue convingerea mea, ceea-ce nu e nici o ivire momentana, merge intr'acolo, ca form'a legaturei, ce era pan' acum intre Ardealu si celelalte provincie si tieri ale Maiestatii Sele a fostu imperfecta, pentru-ca in fiintia altmintrea a fostu, de-cum sta in forma. Acum insa Imperatulu, precum insusi dice in rescriptulu din 15 Iunie a. c., are o politica deschisa, liberala. Aceea face, ce gandesc, si ce gandesc aceea si face, si asiá imbraca legatur'a acést'a din sanctiunea pragmatica, unde sta, ca Ardealulu, patri'a nostra, e intr'o legatura indisolubila si indivisibila fatia cu celelalte provincie si tieri, intr'o forma noua si o hotaresce lamuritu, dar iarasi form'a acést'a noua o bazeza pe mai multe adevaturi, care nu se pot trage la indoie. — Adevuru este inpregiurarea acést'a, ca starea Europei intregi a luat' alta fatia. Vedemu, ca tote guvernele concentreza puterea loru fisica si finantara astfelu, ca sa fia in stare a intempina ori ce felu de casu. Candu Imperatulu si Marele nostru Principe in tipulu acést'a

se descopere cátra noi, atunci noi nu potemu spre folosulu nostru dice, ca convictiunea acést'a politica nu aru fi folositoare indeobste pentru noi si pentru dinastia séu si pentru celelalte tieri, cu care suntemu in legatura indisolubila si indivisibila; ci trebuie sa cunóscemu, deca scimu miscárele cele-ce s'au aretatu in lume, ca este in interessulu nostru. si obstescu si particularu, ca form'a acést'a noua a unui pasagiu din sanctiunea pragmatica sa se asieze astfelu, ca sa avemu pace; cáci fara pace nu potemu traí, nu potemu face nimicu (Bravo! din tote partile). Insa-mi va dice cine-va, ca eu prin acést'a vatemu constitutiunea vechea a patriei, eu vreau „tabula rasa,” eu nu vreau sa sciu nimicu de dreptulu istoricu. Aceast'a aru fi o presupunere cu totulu ne'ntemeiata, despre mine, ca adica eu vreau sa facu tabula rasa, ca nu voi sciu nimicu despre dreptulu istoricu. — Nu asiá! Nu me indoiescu, ca DVóstra m'ati intielesu la inceputulu cuventulu meu, unde amu disu, ca problem'a nostra e, a revificá constitutiunea cea vechea, a re'nnoi si repará edificiulu constitutiunala alu patriei, nóstre (Bravo! din tote partile.)

Prin acést'a m'amu mentuitu de ori ce obiectiuni netemeinice in punctulu acést'a. Maiestatea Sea dara in urm'a diplomei Sele din 20 Oct. 1860 ni-a restituitu constitutiunea vechea avitica, insa cu schimbári, ce se afla in punctulu II din acést'a diploma; va sa dica Maiestatea Sea ne lasa constitutiunea nostra cea vechea, dar postesco, ca sa se observeze elementele institutiuniloru comune organice, ce s'au desvoltatu pana astadi si au venitu la valóre, si postesco apoi, cá obiectele acestea sa se pertracteze dupa alta constitutiune generala, carea sta in legatura cu form'a constitutiunei tieriei nostre, in legatura cu celelalte tieri, si asiá ne chiamá Maiestatea Sea la dieta, insa vedemu, ca nu pe bas'a unei legi electorale, ce s'aru fi adusu constitutiunalminte, va sa dica, n'a luat' Maiestatea Sea nici o lege electorala din constitutiunea de mai nainte, de exemplu art. dietalu XI. din anulu 1791., ci ni-a octrouatu o lege noua electorala. Ací regimulu Maiestatii Sele, dupa convingerea mea patriotica, n'a facutu alt'a, decátu a luat' de indreptare si de punctu de manecare pentru o lege electorala ad hoc desvoltarea elementelor institutiuniloru comune organice, de 15 ani incóce pana astadi, va sa dica, Regimulu Maiestatii Sele a fostu silitu a face o lege electorala pentru diet'a acést'a, pentru-cá constitutiunea cea vechea sa se introduca iar' in vietia, o lege electorala sa aduca, carea sa multiamesca tota tier'a. Mai multu despre obiectulu acést'a nu cutezu a vorbi, cá sa nu vatemu marimea cuvintelor Mai. Sele din rescriptulu Seu imperatescu.

Astfelu ne-amu adunatu, Dloru! astfelu ne chiamámu adi reprezentantii tieriei Ardealului.

Problem'a nostra asiá dara este: a reinnoi, a repará si a amplificá astfelu edificiulu constitutiunala alu patriei, incátu tote popórele ardelene sa incapa intr'ensulu (Bravo! din tote partile), sa fia templum sanctitatis, amplitudinis, mentis, consilii publici, caput urbis, ara sociorum, portus omnium gentium, sedes ab universo populo transsilvaniensi concessa uni ordini (Bravo!). Cum vomu incepe, Dloru! lucrarea nostra? Amu auditu cuventulu imperatescu in rescriptulu Seu; toti suntemu convinsi de convingerile acelea maretic, care ni le-a vestu Maiestatea Sea.

Eu gandesc, ca implinescu datori'a cea mai santa, candu 'mi-iau libertate a propune innaltei case, ca sa binevoiesca a hotari unu respunsu potrivit cuprinsului hartiei imperatesci din 15 Iunie 1863, ce ni s'a cititu noua ca reprezentantiloru tieriei in 16 Iuliu a. c., si sa binevoiesca totdeodata a decide, ca respunsulu acést'a sa se faca in form'a unei adrese. Asiá dara, Dloru! astfelu sa incepemu lucrarea nostra. Spre acestu sfarsitu amu onóre a prociti o propositiune colectiva din partea dóra a 30 membrii ai casei pentru motiunea mea, si adica propunerea colectiva: diet'a sa binevoiesca a decide:

1) cá sa se respunda la p. n. rescriptu regescu indreptatu cátra reprezentantii Marelui Principatu alu Transsilvaniei din 15 Iunie a. c. cu o adresa corespunditoare cuventulu celui plinu de insemnatate alu Corónei, si asup'a cuprinsului si formei adresei sa consulte deocamdata unu comitetu in intielesulu regulamentulu de trebi si rezultatulu sa se asterna dietei cátu mai curendu intr'unu conceptu spre decisiune finala;

2.) că această propunere colectivă să se privească că urgentă, și pentru aceea să se prescurte în înțelesul regulamentului de trebi § 53 formă pertractării ei într'unu tipu, că

a) Comitetului să se pună unu restempu catu mai scurtu și adeca celu mai multu 7 zile spre asternerea conceptului;

b) că după trei zile de la impartirea conceptului de adresa tiparitu în trei limbi ale patriei să se pasiésca în dietă la pertractarea aceluia;

c) că această propunere colectivă să nu se pună în tipariu.

Sabiu în 27 Iuliu 1863.

Subscriși: Alessandro Stero'a Siuluti, Mitropolitu și regalistu, Dr. G. Binder Suptdt. Timoteus Cipariu, Dept. Mihel Binder dep., Heinrich Wittstock dept., Friedrich Kirchner, Lemény, Dr. Eugen de Trauschenfels, Jacob Bolog'a, dep. Michaelu Schuller, Dr. G. D. Teutsch, Dr. Vasiciu, Gull, I. Fabini, Trausch, Dr. Wächter, Herbert, H. Schneider, I. Rannicher, Vasilie Buteanu, administratoru și dept. Friedenfelds, Michael Orbonasiu, dep. Haupt, Ioann Puscariu, dept. de Rosenfeld, Dr. Ioann Ratiu dep., de Brukenenthal, Salmen, Ioann Fekete Negrutiu, canonicu și dep., Conrad Schmidt, Ioann Popasu regalistu, Gottlieb Budaker, Daniel Lang, Ioann Schwarz, Georgiu Baritiu, regalistu, Friedrich Roth, Joseph Bedeus, Andreiu Baronu de Siagun'a, dep. Friedrich Eitel, Ioann Brecht, Thiemann, Ioann Tulbasiu, dept. Carl Brandsch, Carl Schnell, Petru Popu, dept. George Angyal, dept. Augustu Nagelschmidt, Ioann Russ alias Oross, I. Codru Dragusianu, Augustu Ládai.

În sfârșitu amu atâtu încă să adaugu, că cele-ce privescu la formă și la cuprinsulu adresei componende la p. n. rescriptu imperatescu, acelea-mi reservedin a le face atunci, cându obiecțulu adresei se va pertractă în dietă finalminte. (Bravo!)

Asupr'a urgentiei acestei afarcei se declara totă cas'a în sensulu proieptatorului; ear' asupr'a numerulu membrilor comisiunei, carea să elaboreze proieptulu de adresa se nască disparitate de opiniuni. Mitr. Cont. Siuluti și regalistu de Rosenfeld suntu pentru alegerea unei comisiuni din dietă, Conrad Schmidt, Thiemann, Angyalu, Puscariu, Michaelu Binder și Michaelu Schuller ceru a se alege comisiunea din siediint'a de astadi; Rannicher proieptăza, și Dr. Teutsch, E. Schmidt și Fabini - lu spriginescu, că comisiunea să se aleagă din despartiaminte, că legea prescrie 8, dar' e probabilu că nu se voru poté formă mai multu de siese, și asia deaca saru alege din fiacare câte doi, aru est 12 membri.

Rannicher impută unoru membrii, că pe de o parte au subscrișu proieptulu colectivu facutu de Episcopulu Siagun'a, pe de alta partă vorbescu tocmai în contr'a aceluia. La această imputare nu i-se respunde; ci cum s'a facutu, cum nu s'a facutu, destulu că se decide cu majoritate, că comisiunea pentru elaborarea proieptului de adresa se alege din dietă.

În fine dep. Mog'a referăza despre rezultatulu alegerii protocolistilor: că au primitu: Florianu 94, Dr. Ratiu 94, Lászlófi 94, Puscariu 93, Obert 92 Muresianu 92, Dr. Maioru 92, Dr. E. de Trauschenfels 91, de Brennenberg 90, Eitel 87, Bohatielu 51, Brandsch 49 voturi.

Siediint'a mai de aprópe în dñ'u urmatóre; ordinea zilei: relațiunea despre resultatulu alegerii verifictorilor de stenogramme; apoi alegerea comitetului de adresa, a verifictorilor de protocéle și a comitetului stabilu pentru petitiuni.

În fine Presiedintele provóca a se formă despartiamintele, de óre ce au sositu proiepte din partea regimului. Cu acestea se încheia siedint'a la 2¼ óra.

Siediint'a VIII, tînuta Marti în 16¹/₂₈ Iuliu 1863.

Inceputulu siedintiei la 10¼, diminié't'a.

Protocolulu siedintiei dcurse se citește și după unele modificatuni ne'semnate se verifica.

Presiedintele comunica, că reprezentatiunea către Maiestatea Sea privitóre la alegerea presiedintelui și a ambiloru vicepresiedinti s'a facutu prin buroulu casei, dispune a se citi conceptulu în tustrele limbile și postesce adunarea a se enunціă în privinti'a lui.

După unele modificatuni proieptate de Rannicher și Popea se primesce reprezentatiunea, asemenea și comitivă către Escellentia Sea. Comissarul regescu dietalu Cont. de Crenneville, și se decide, a se predă actele competente prin presidiulu dietei.

Dep. Negrutiu (Fekete) pretinde, că tóte decisiunile casei să se enunціe și în limb'a româna, și Presiedintele asigurăza, că nu numai conclusele dietei, dar și întrebările, ce le va face Presidiulu, se voru pune și în limb'a româna.

Apoi se trece la alegerea comisiunei de 12 membri pentru compunerea adresei; numărarea voturilor se face prin Br. Bedeus, Schwarz, Puscariu și Munteanu într'o camera laterala. Apoi se alege comisiunea pentru verificarea protocéloru dietate; scrutiniulu se eruéza prin: I. Balomiri, Dr. Vasiciu, Wittstock și Roth.

După aceea se alege comitetulu stabilu pentru petitiuni, și cu scrutiniulu se nsarcinéza Haupt. Brecht, Domzs'a și Al. Bohatielu.

Resultatulu alegerii comisiunei pentru verificarea stenogrammeloru se publica și e urmatóriu:

Petru Popp are	78 voturi
I. Codru Dragusianulu	78 "
Schuler de Libloy	77 "
Schnell	77 "
Buteanu	76 "
Munteanu	73 "
Brecht	73 "
Demianu	54 "
Mog'a	53 "
Lászlófy	51 "
E. Schmidt	42 "

Presiedintele comunica, că au venitu prin comissarul regescu dietalu dóua proiepte ale regimului, care se citeșcu în tustrele limbile țierei și suntu:

I. Proieptu de lege

privitóriula efeptuiri a egalei îndreptatiri a națiunei românesia confessiuniloru ei,

cu vigóre pentru Marele Principatu alu Transsilvaniei.

§. 1.

Națiunea româna, religiunea greco-catolica că atare, și religiunea greco-orientale suntu asemenea recunoscute prin lege.

§. 2.

Religiunea greco-catolica că atare, și religiunea greco-orientala au totu aceea pusatiune de sine statatóre, care o ocupa celelalte religiuni ale Transsilvaniei—pre lenga sustienerea dreptului de superinspectiune alu statului.

Esercitiulu drepturiloru politice e independent de ori și de confessiune.

§. 3.

Tóte natiunalitátile Marelui Principatu alu Transsilvaniei suntu pre deplinu egalu îndreptatíte. Nimene nu poté dar' și nimenu nu e permis a pretinde ori a-si vindicá veri un'a prerogativa sên preferintiá sub titlulu de natiunalitate.

§. 4.

Numirile diferite ale partiloru țierei nu întemeiază și nu dau drepturi politice nici unei natiunalitati.

§. 5.

În marc'a Marelui Principatu alu Transsilvaniei se vá suscepe un'a emblema propria pentru națiunea româna.

§. 6.

Tóte legile țierei, care stau în contradicere cu determinatiunile acestea, suntu desfiintiate și fără potere de lege.

§. 7.

Poterea obligatóriá a legerii acestei'a intra în activitate fără amanare.

II. Proieptu de lege

Privitóriula întrebuintiarea celoru trei limbi îndatinate în țiera în comunicatiunea publica oficiósă, cu vigóre pentru Marele Principatu alu Transsilvaniei.

§. 1.

Cele trei limbi îndatinate în țiera, adeca: limb'a ungara,

germana și română sunt egale îndreptățite în comunicatiunea publică oficiosa.

§. 2.

Partiloru le sta în voia, a întrebunții în toate esibitele de ori și ce soiu, cumu și în toate pertraptările oficiose veri și care din cele trei limbi îndatinate în țiera.

§. 3.

Cereri verbale ale partiloru, cum și fassiunile acelor'a, mai incolo a martoriloru și priceparatoriloru de lucru se voru luá la protocolu într'un'a din cele trei limbi îndatinate în țiera, și anume în aceea, care o va numi partea, martorulu său priceparatorulu de lucru, care e de ascultatu.

§. 4.

La pertraptările judecătorești în și afara de cauze controverse, cându participedia mai multe parti, i-sta în voi'a fiacare'i parti a întrebunții ori și care din cele trei limbi îndatinate în țiera.

§. 5.

Esibitele partiloru ori cererile lor date la protocolu, trebuie rezolvate în aceeași limba, în care a fostu facuta petitiunea sau cererea luata la protocolu.

§. 6.

În casurile acele, cându participedia mai multe parti, se voru espedi decisiunile judecătorești, cumu și motivele în aceea limba, în care a fostu compusa petitiunea sau incus'a, respectivé anteulu esibitu ori ante'i cerere verbale.

Celoralalte parti li se voru espedi traduceri din decisiune în aceea limba, în care au luat ele parte la pertraptare.

§. 7.

Pertraptarea finale verbale, publicarea și espedirea sententiei se va face în aceea din cele trei limbi ale țierei, care e limb'a materna a inculpatului. Totuși are inculpatulu voia libera a-si alege pentru acest'a alt'a din cele trei limbi ale țierei, carea însa elu trebuie să o pricepa.

§. 8.

Decisiunile oficielor și judecătoriloru mai înalte se voru espedi asemné în aceea limba, în care trebuie date afara partiloru aceste decisiuni după dispusatiunile §§.-loru 5, 6 și 7.

§. 9.

Fiecare p'ote întrebunții în pertraptările publice ori și care din cele trei limbi îndatinate în țiera.

§. 10.

În comunele cetățenesci și satesci defige limb'a afaceriloru interne în trei comunali reprezentanti'a comunei.

§. 11.

În municipii defige limb'a pentru afacerile municipale reprezentanti'a respectivulu municipiu.

§. 12.

Determinatiunile §§.-loru 10. și 11. voru avé valóre totudeun'a numai pre câtu va tene activitatea reprezentantiei municipale, ori comunale. După decursulu acestei activitati se va poté face un'a conchisiune noua în privinti'a defigerei limb'ei de afaceri a comunei ori a municipiului.

§. 13.

Impartășiri, ordinatiuni și mandate de ori ce soiu și altele de aceste, care sunt îndreptate nemediatu catra comune sau municipii, catra corporatiuni eclesiastice ori de altufeliu, se voru emite în aceea limba, care e limb'a de afaceri în trebile lor comunale ori municipale, și care o întrebunțedia corporatiunea eclesiastica ori de altufeliu.

§. 14.

În comunicatiunea reciproca voru întrebunții comunele și municipiile limb'a lor propria de afaceri.

§. 15.

În comunicatiune cu oficiile c. r. militari se voru folosi comunele după amiseritate, municipiile însa în totu chipulu de limb'a germana.

§. 16.

Limb'a oficiosa interna a oficielor municipale și a judecătoriloru municipale aceea, care și a municipiului respectivu.

În comunicatiunea oficiosa pre cale presidiale i-sta în voia fiecui, a întrebunții ori și care din cele trei limbi ale țierei.

§. 17.

Limb'a oficiosa a celorlalte oficie și curti judecătorești, cum și a comunicatiunei acestoru oficie și curti judecătorești între olalta, și cu oficiile, ce se afla din afara de Marele Principatu alu Trassilvaniei, se va determiná pre calea ordinatiuniloru.

§. 18.

Limb'a de invetiamentu în școlele poporale și medie și institutele superioare de invetiamentu o defigu acest'a, cari au de a îngriji de școlele respectivé și ale sustine.

§. 19.

Matriculele eclesiastice se voru purtá într'un'a din cele trei limbi, care sunt dechiarate în paragrafulu anteiu de egal îndreptățite.

Altraminte le sta în voia confesiuniloru singulari, a determiná spre estu scopu în contielegere cu r. Guberniu și alt'a limba.

§. 20.

În comunicatiune cu partile se voru tene și oficiile eclesiastice de dispusatiunile §§.-loru 2—8 ai legii acestei'a.

§. 21.

Toate legile țierei, care stau în contradicere cu aceste determinatiuni, sunt definițiate și lipsite de eficacitate.

§. 22.

Poterea obligatoria a acestei legi intra în activitate fără amanare.

Președintele urgēja a se formá despartiemintele. Pentru preconsultarea despre propositiunile regimulu se alege în comiteta câte doi membri din fiacare despartiamentu. Că sa se nlesnéscă constituirea despartiaminteloru, se desémna din fiacare despartiamentu câte unu membru, care sa îngrijéscă de acest'a: pentru I Mog'a, pentru II Aldulenu, pentru III Szantsali, pentru IV Schwarz, pentru V C. Schmidt, (VI nu e reprezentatu), cu VII și VIII se n'sareineza președintele pre sine însasi.

În privinti'a protocoaleloru, la propunerea preșidiului se decide, ca acelea sa se tiparéscă în trei colonne paralele în tustrele limbile, ear stenogramele fiacare în limb'a, în carea s'a vorbitu.

În aceea scrutiniulu pentru comisiunea de adresa s'a finitu, și rezultatulu (referinte Schwarz) e urmatorulu:

Din 91 voturi a priimitu	91	voturi
Metr. Conte St. Siulutiu	91	"
Eppulu Br. de Siagun'a	91	"
Baritiu	91	"
Angialu	91	"
Rannicher	91	"
Cont. Beldi	91	"
de Rosenfeld	90	"
Alduleanu	90	"
C. Schmidt	88	"
Cont. Nemes	87	"
Dr. Teutsch	67	"
Zimmermann	62	"

În comitetulu pentru verificarea protocoaleloru dietale espune referint. I. Balomiri, ca s'au alesu prin 88 votanti:

Popasu cu	87	voturi
Ios. Siulutiu	87	"
I. Balomiri	87	"
Macellariu	87	"
Cipariu	87	"
Gaitanu	86	"
Br. Bedeus	86	"
Schnell	85	"
Gull	84	"
Fr. de Trauschenfels	83	"
Filtsch	79	"
Budacker	72	"

În comitetulu stabiliu pentru petitiuni s'au alesu (ref. Al. Bohatielu, votanti 90.)

Bolog'a cu	88	voturi
Popea	87	"
Al. Bohatielu	87	"
M. Binder	87	"
Schuler de Libloy	86	"
Cipariu	86	"
Br. Friedenfels	81	"
Fabini	80	"
Lazaru	74	"
Branu de Lemény	73	"
Lászlofy	58	"
Contele Nemes	53	"

Și cu acestea ședinti'a VIII s'au încheiatu.